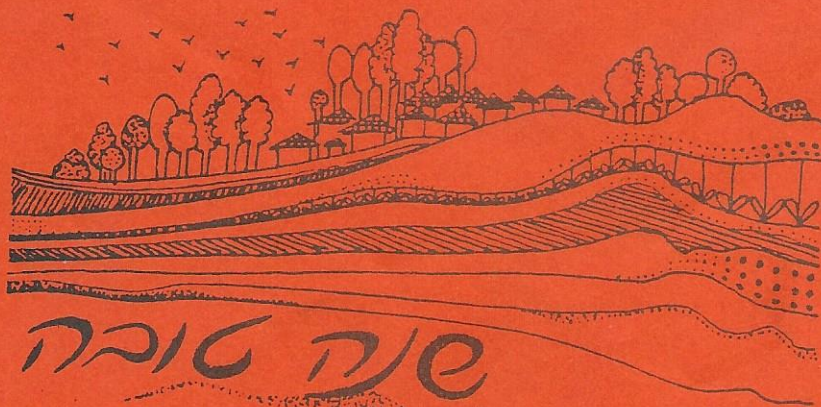

שנה טובה

דברי הכפר

שנה טובה!

לכל הקהל הרחב, בני הבית והאורחים,
לאלה המסובים כאן בדשא ולא לה בדרכים
לאלה המטופחים
ולא לה המקופחים
לאלה שסוחבים את העגלה
לאלה שעליה נוסעים
לאלה שהם 100% בסדר
ולא לה ש... יהיו בריאים
לאלה עם הרגליים על הקרקע
ולא לה שממריאים

לאלה השומרים גבולות
לאלה השומרים גזרה
לאלה שטיפסו גבוה
ומחפשים את הדרך חזרה
לאלה הטורחים בלי סוף
לאלה שסוף סוף טורחים
לאלה שנכנסו לתפקיד
לאלה שרגע נחים.
לאלה הפרים
ולא לה הרבים
לאלה שכמעט התייאשו
ולא לה שעדיין מקווים
לאלה האוהבים לחלום
ולא לה החולמים אהבה
לכולם לכולנו שנה טובה!!

(מעלנך חולתא)

ראש השנה תשנ"א

(ת ר כ נ י ת ס ר פ י ת)

יום ד' - כ"ט באלול - 19.9.90

18.45 : ההכנה בחדר האוכל

19.00 ק ב ל ת ח ג

22.00 ב י ת פ ת ר ח

המארחים הם: הדסה בן-נתן

שמחה ארנולד

יוסי וזיוה מלינה

רוי וג'ויס אב

יום ה' - א' בתשרי - 20.9.90

ס ר ט - "אינדיאנה ג'ונס ומסע הצלב האחרון"

20.30 - ב א ר ל ס

יום ו' - ב' בתשרי - 21.9.90

"מ-א' עד ת ש נ ' א "

21.30 - באולם (כניסה מהנעורון)

תג שמח ושנה טובה

צנרת ר. החגים

מזל טוב... מזל טוב

י מ י ה ו ל ד ת

קני ויטהם	24.9.90
עדי סימנס	
גל לויך	25.9.
גב' אסתר סולומון	26.9.
טלית דיבולט	27.9.
קוריין אבנטברל	
עמית חייט	28.9.
שנש אפשטיין	29.9.
יאיר דנארי	

י מ י נ י ש נ א י י

28.9. רות וג' אק גולן

ל-נועם שייך
שהגיע אלינו מחו"ל
ברוך הבא

לכל מי שטרח, עמל - ולכל חברי כפר הנשיא -
אנו מודים מקרב לב על קבלת הפנים הנפלאה
שערכתם ועל הרגשת הבית החמה שהענקתם לנו.
באותה הזדמנות אנו מאחלים לכם
שנה טובה ומשגשגת
הרבה אושר ועושר.
מאיתנו - מירי ויעקב קולט

תודה
לכבודם!

זעקה לעזרה - בגדנד 77 ישנו חייל אתיופי בודד, שאימו נשארה לבדה באתיופיה.
בתקופה האחרונה הוצאו באתיופיה אנשים מדיירותיהם, מאחר ולא עמדו
בתשלום שכר הדירה. אימו של החייל, שהיא אישה חולה, נזרקה אף היא מביתה, בגלל סיבה זו.
לחייל ולאימו אין קרובי משפחה שיכולים לעזור להם מבחינה כספית.
אנו בגדוד מנסים לגייס כספים מכל מקור אפשרי, על מנת לשלוח לאימו של החייל,
לפתרון מידי של הבעיה, עד עלייתה ארצה.
כל מי שמוכן לתרום לחייל, בודה לו מראש. אנחנו מתכננים לשלוח את הכסף ביום א' הקרוב
עם שליח שנוסע לשם. פרטים נוספים אפשר לקבל מרג'י, שהיא גם הכתובת לתרומות.

תודה, עידן שובל

זעקה לעזרה

מה נשמע?

לכל החברים שקוראים אותי, שלום רב!

בתור "מה נשמע" האחרון בשנה זו, אני - כמדור - חש צורך בפשי עמוק ודחף בלתי-מוסבר לעשות סיכום קליל ולא מחייב של השנה, עמוסת האירועים, שעברה עלינו, ואחר-כך אחזור לרכילות המקומית השבועית, היומית...

זכינו לראות במו עינינו וטלביזיתנו את התהפוכות המדהימות שחלו במזרח-אירופה וברית המועצות, שמעבר למשמעויות אחרות העירו בכולנו ניצוצות של תקווה לשלום (עד שבא מר סדאם וקצת שיבש לנו את התוכניות).

ובמשק, מושגים חדשים צצים בכל פינה בחיינו, כשהמילה השלטת היא שינוי, שינוי, שינוי. באוויר תחושה של סיום והזדמנות נהדרת של התחלה חדשה. ממש כאילו השנה החדשה מתחילה בדיוק ברגע הנכון ומזמינה את כולנו, באופן אישי, ליצור מחויבויות חדשות ולשאוף לכך שזו השנה תהא טובה פי כמה מחברותיה שעברו עלינו בחיינו עד כה.

* ועל הקרקע - בשעה טובה עברו פעוטון "צופית" + מחצית פעוטון "יסמין" לגנון, שהתפנה מיושביו ולא נותר ריק לזמן רב.

* במשק-הילדים "אי-אה", חמישה חמורים ועייר "אי-אה", אמורים להגיע אלינו מקיבוץ גדות "אי-אה". המטרה - בשלב מסוים לקיים טיול חמורים, בתשלום, כמובן, ולילדי המשק גם כן - כמובן (לא בתשלום - כמובן!) כה לחי (ולבעלי-החיים).

* לכל אלה ששאלו, שואלים או מתכוננים לשאול, הנה התשובה: הרולד ואלך עבר את ניתוח הגב ביום ב' בשבוע זה וכולנו נצטרף לברכה משותפת להחלמה מהירה מהירה.

* בעצב רב שמענו על פטירתו של הרל בילגורי ביום שישי. אן, פול, קרול והנכדים - אנו עימכם באבלכם.

ואיך, איך אפשר לסיים מדור זה מבלי להזכיר את האירוע הלוהט, הסוער, המדליק, הפגזי של השנה, שנערך ביום ו' בלילה בפרוייקט החדש (הידוע בכינויו "פרוייקט העמוד") בניצוחם של איתן ורותי גדליזון ובשיתוף פעולתם הפורה של תושבי השכונה. לכולם תודה תודה וגם לאופים ולאופות. הערב היה פשוט, פשוט, פשוט - מה אני אגיד לכם - נהדר!

בנימה אופטימית זו אאחל לכולנה שנה, בה נראה את הפירות הראשונים למאמצינו לעשות הבדל ולשנות.

שנה טובה ונהדרת - דליה ב.

קיבוץ שדה-נחמיה (חוליות) חגג את יום הולדתו ה-50 במופע ענק. המופע היה שילוב של משחק, תנועה, שירה, וידיאו.

שרה הוזמנה לבצע את הכוריאוגרפיה לריקודים. העבודה נמשכה כחודש וחצי.

בשבת שעברה, 15/9, הם חגגו את המאורע והמופע היה מוצלח מאוד. שרה מספרת: "עבדתי עם נוער, חברים ומבוגרים (יעני ותיקים), כולם היו נחמדים מאוד מאוד. העבודה היתה קשה ומתישה, כי הם לא היו רקדנים, אבל כן קיבוצניקים (עובדה שלא איפשרה לי להתעצבן עליהם!) אבל מה - הזמן הקשה ביותר היה כאשר המופע הסתיים, מחיאות הכפיים נדמו וכולם הלכו הביתה..."

נמסר ע"י מיכי מ'

שירה-
חוליות-
אופים-
כוריאוגרפיה

זה מזכיר לי

ב מ ק ו ס ב ר כ ה ל ר א ש ה ש נ ה

כמו תמיד, או לפחות עד שיוכח אחרת, מסתיימת

לה שנה ישנה ומתחילה חדשה תחתיה.

אפשר לטעון שהסידור הזה הוא די מעצבן, כי

בסך הכל, עד שהתרגלנו לשנה הזאת, כבר היא

מסתיימת, ואנו ניצבים בפני שנה חדשה, מלאה

נעלמים ושאר מיני דברים הגורמים לבני אדם מהישוב

להתהפך על משכבם בלילות. בואו נודה על האמת, אין לך דבר יותר נדוש מברכת המזכיר

לשנה החדשה. יש לזה אפילו אבק של בולשביזם אנכרוניסטי. אבל בכל אופן, מה לעשות והעורכת

המסורה של "דברי הכפר" לוחצת שעד יום שישי תגיע "ברכת המזכיר" כדי שתוכל להתקין אותו

לחג, שייכנס, כידוע לכל, ביום ד' הבא עלינו לטובה.

אז הרי לפניכם "במקום ברכה לראש השנה".

ראשית, החלטתי לעצמי מספר החלטות יסוד:

(א) אני לא מתחייב בדברי ברכתי לשום דבר שאפשר יהיה לטעון אחר כך שהבטחתי ולא קיימתי.

(ב) לא אזכיר ולו גם במילה אחת את אירועי השנה שחלפה, שמא הם עלולים לחזור על עצמם

שוב בשנה החדשה, ו-

(ג) במקום לייגע את מוחי בחיפוש אחר אירועים מפוקפקים שקרו או לא השנה, אני הולך

על בטוח ומזכיר רק את החתונות.

עכשיו, שהסרנו את כל הספקות, אפשר להמשיך.

אז ככה - מהרבה בחינות היתה זאת שנת חת"ן ולא שנת תש"ן. לא זכורה לי בדברי ימי כפר הנשיא

שנה שהיתה מבורכת בכל כך הרבה חתונות, חתנים, כלות, בורקס, 'פתחו את השער' ו'זיגיס' בכל

הרמות. המצב היה כזה, שהגביע הנודד עוד לא הספיק לצבור אבק על הטלויזיה וכבר נדד לבית

אחר. (בלילות אפשר היה לשמוע אותו מתייפח ביאוש) וכמובן עוד לא זכורה לי שנה כה משופעת

ב"ברכת-המזכיר". (זה גם מסביר את העייפות האנושית, שבה אני כותב את במקום ברכת המזכיר.)

אתם לא מתארים לעצמכם כמה קשה לברך באופן מיוחד כל חתן וכלה. ולראות ולהבחין במיוחד

ובמיוחד שבכל חתונה.

אבל בסך הכל, אני באופן צנוע ביותר מוכרח להודות, שנהניתי ממנה, משנת חת"ן. ולכן, כאשר

אני יושב עכשיו ומנסה להבין האם יש בכל החתונות האלה איזה רמז משר ההיסטוריה למקום הזה,

אז הייתי אומר בהיסוס מה, שאולי הוא רוצה לרמוז לנו שיש עתיד למקום הזה. כי מקום שידע

כל כך הרבה חתונות במשך שנה אחת, מן הסתם תושביו הם אנשים אופטימיים וטובי-לב, שלא

יישברו כל כך בקלות מחמת הספקות והאירועים המאיימים להחרידנו.

ועכשיו שוב אינני יכול לעצור בעצמי, והיד אינה מתאפקת וכותבת בעווית מעצמה -

במקום ברכה לראש השנה (המשך)

- שתהיה לכם

שנה טובה ומאושרת

שנת עושר ואשר

בטחון ושלום ושלום וטחור

קליטת עלייה וקליטת ירידה -

ושנצא מהבוץ ונעלה על דרך המלך. ושבאמת תהיה שנה טובה לכולנו.

ועכשיו, אל תתפסו אותי במילה, אם משהו מכל ההתפרצות האחרונה בכל זאת לא

יתקיים בשנה החדשה שבאה עלינו לטובה.

אני לא הייתי בהכרה, כשכתבתי את זה.

שנה טובה וגמר חתימה טובה -

שלכם,

דוד

בגידול השדה

פלחה ו"ה חול ה"

ראש השנה אינו תקופה טובה לסיכום העונה בגידולי השדה, וזאת משום שהגידול המרכזי

הוא עדיין כחידה ולא ידוע בבירור, מה יהיה יכול הכותבה.

אבל צריך לסכם ולעדכן. וראש-השנה זאת תקופה טובה לדווח לחברים, מה קורה בגידולי השדה.

בתחילת תש"ן התברר, שעקב מחסור בכוח-אדם יש לבצע שינוי במבנה הענפים "חולה" ופלחה

ולאחר דיונים רבים הוחלט, לרכז את שני הענפים תחת קורת-גג אחת ובעצם לבנות ענף אחד,

שישאב את הכוחות משאירות הצוותים בשני הענפים.

התוכנית החלה לרוץ ונקבע, שבסיום עונת תש"ן ייבחן הנושא מחדש, יופקו לקחים ויוחלט האם

להמשיך בצורה זו של ענף אחד או לחזור למתכונת הישנה. מנתונים לא סופיים ומהתרשמות כללית

של המקורבים והעוסקים בנושא מסתמן חיסכון בכוח-אדם ובתשומות ויש מעבר טוב יותר של ידע

ואמצעים בין שני המרכזים. נקווה שנדע להחליט לכיוון הנכון.

גידול ליס: השנה הוספנו גידול חדש ונסיוני אצלנו - אבטיחים ומלונים. עדיין לא

סיכמנו את הגידול, אבל דבר אחד ברור - לאחר שקיצו לנו במיכבות המים מ-1984 ועד היום

בערך 40% וענף המטע גדלים וצורכים יותר ויותר מים, נהיה חייבים למצוא גידולים חלו-

פיים לכותנה, ואחד מהם ניסינו השנה. התקשרנו בצורה מאוד זהירה לשיווק, ובתור שנת ניסיון

ולמוד נותר בגידול זה גם הכנסה לא רעה.

בשטחי החולה, הניתנים להשקיה בקלות יחסית בעזרת קו-נוע, קיבלנו יכולים גבוהים של

חיטה ושיבולת-שועל לחציר. בשטחי הבית, עקב קשיים בהשקיה שלא בטופף, נפגענו מהבצורת

והיבולים היו נמוכים מהמצופה.

גידול לי - חורף: נזרעו וטופלו כראוי עד כה. בשטחי החולה קטפנו יכול גבוה של

תירס לתעשייה, וכמו-כן יכולים גבוהים של אספסת.

בכותנה, כפי שרואים היבול עדיין בשדה כדג, מצפים ליבולים טובים, והיות וזה הגידול

המרכזי שלנו, יכול גבוה או נמוך יקבע בסופו של דבר את השנה לשבט או לחסד.

כוח - אדם. בתחילת השנה העניינים נראו יגעים, בהמשך הצטרפו אלינו דרוד,

(המשך בעמ' 7)

(בגידולי השדה - המשך)

אדי עזרן וגדי, כמובן - וזה בהחלט שיפר את איכות העבודה, ובעיקר את מצב-הרוח.
ה ש ק ע ו ת. רכשנו קו-נוע חדש בשטחי החולה, כאשר 30% מהעלות מומנה ע"י מכירת טרק-טור וציוד השקיה. לרכישה זאת יש השפעה גדולה על שיפור היבולים בחולה.

ל ש נ ה ה ב א ה

התחזית אינה ורודה, בהנחה שיהיה חורף מבורך בגשמים (ממוצע רב-שנתי) ולא יהיה עוד קיצוץ במיכסות המים. מרבית השטחים בבית לא ייזרעו בקיץ, וצפויה בהחלט ירידה גדולה בהכנסות. לא מדובר על ירידה ברווחיות ביחס להשקעה, אלא על ירידה בהיקף הפעילות. נטוש ויכוח על כך, אם תשלומי יום עבודה הם רווח או הוצאה.

ל ס י כ ו ם. לראש-השנה נראה, שיעונת תש"ן תסוכם כעונה טובה ואחד המדדים להצלחה יהיה, האם נעמוד בתוכנית שקבענו לעצמנו בתחילת השנה בתוכנית ההבראה של המשק.

מה שעוד ברור - חקלאות גידולי השדה לא תוכל עוד להיות שבלונית ולהתבסס על כותנה בלבד, אלא תאלץ אותנו למצוא גידולים חלופיים, חסכוניים במים, כאשר המגבלה המרכזית בשנים הקרובות תהיה מיכסת המים. בהחלט אפשר לצפות להרפתקות מהסוג של אבטיחים, חומס, חיטה ושאר ירקות.

רשם יונתן טובס
מצוות גידולי השדה

נ.ב. בימים אלו עוזב אותנו לתקופה קצרה (אנחנו מקווים) החבר דרור זיו. נהננו לעבוד איתך. להת' בקרוב.

לפי הקו החדש (מי אומר שאין שינויים?) השואף להפוך גם את השרותים ל"מרכזי רווח", הוקם אצלנו בשנה החולפת ענף חדש - טיפול בילדי-חוץ בגיל הרך בשכר. שם החיבה שניתן למיבצע הזה הוא - "ילדים יק-רים" ואם צפון בו קורטוב של לעג עצמי, משקף הוא את היחס הלבבי שבו מתקבלים הקטנים ה"עירוניים" האלה. ובזה טמון אולי הסוד של הצלחת העניין.

י
ל
ד

י
ל
ד

ר

"אנחנו אומנם עוסקים גם בפרשום", אומרת ענת א', "אבל רוב הילדים מגיעים אלינו דרך המלצה מפה לאוזן. פשוט מרוצים. יש לנו שם טוב."

- בכמה ילדים מדובר כעת?

"בינתיים יש לנו שני ילדים, בגנים, שניים בגנון - אחד מהם הוא ילד עם תסמונת-דאון; ילד אחד בפעוטון וארבעה בבית-התינוקות."

- האם התוספת דורשת גם מספר יותר גדול של מטפלות?
"במסגרת הקיימת לא נוכל לקלוט יותר מ-15 ילדים, וכמובן, תמיד חסרות מטפלות מנוסות."

- כמה עולה למשפחה לשלוח ילד לגן אצלנו?

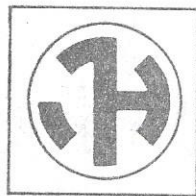
"בשביל יום ארוך בגן, מ-7.00 עד 16.00, כולל שתי ארוחות, ההורים משלמים 348 ש"ח לחודש. עם הירידה בגיל המחיר עולה בהתאם."

- האם רוב הילדים ממוצא קיבוצי?

"לאו דווקא. יש לנו 'ילדים יקרים' מרקע מגוון מאוד."
ובכן, לילדים היקרים בכל המובנים ולמחנכותיהם - שנה טובה.

ראיינה (בטלפון) א נ ג ה

ושוב חולפת לה שנה ואט אט נכנסת חדשה במקומה. ושוב ברכות לשנה החדשה וציפיות שתהא יותר טובה.

אנחנו (ולא רק אנחנו) בתעשיה ממשיכים להעלות קורבן. כן, התעשיה בארץ נפגעת מתוכניות כלכליות ממשלתיות קיצוניות וקצרות טווח, אשר משנות כוון כל מספר חודשים וגם בימים אלה זה נמשך: אינפלציה שלא נבלמת ושמירה מלאכותית על שערי חליפין, ירידה בהשקעות וחסול ההון העצמי, חשיפה מואצת ליבוא זול וביטול תמריצים ליצוא, חיסול המסגרות התומכות בתעשיה.

אז מה לאחל ?

ראשית - ממשלה יציבה ולאורך זמן (לפחות 2 קדנציות ללא תחלופה בשרים) ולא חשוב של איזה מפלגה.

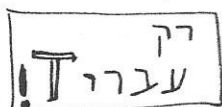
שנית - צמיחה וקליטה של גלי העליה בתעשיה עם תנופה פיתוח וחדשנות.

שלישית - שנצא מחוזקים מהמשבר של העשור הקודם ושהאמונה בסקטור הייצרני תתחזק עם העשור שנכנס.

אצלנו בבית יש כעת תנופה בתחום הברזים והמפעילים ונסיון לקבל עוד הזמנות בתחום היציקות, נראה לי שנעמוד השנה בתוכנית שהצבנו לעצמנו.

ש ת ה י ה ל כ ו ל נ ו ש נ ה ט ו ב ה ו מ ו צ ל ח ת

י ו ס י כ

אולפן "אורן"

(מחזור 40 של אנלפנים)

בשעה טובה אנו עומדים בפתח של אולפן מחזור ב' (40). האולפן ייפתח ב-25 בספטמבר ויימשך עד סוף ינואר 1991. חברי האולפן יגיעו מאנגליה, ארה"ב, אוסטרליה, דרא"פ והולנד.

הצוות כולל את לאה כמרכזת, קרנל לי - מטפלת, שמחה ודליה נ' מורות לעברית, ריני, מרקי ודוד ק' מנרים לאומנות. ג'ון נדבי וגם שר - מדריכים.

ע"פ בקשת מוסדות המשק הוחלט שבמחזור זה יהיו 3 ימי לימוד ו-3 ימי עבודה מלאים לכל תלמיד, בצורה זו יוכלו ללמוד ולעבוד ביתר יעילות.

אנו פונים לכל החברים לקבל את פני האולפניסטים בצורה חמה וחברית ולתת להם הרגשת בית. בימים הקרובים תהיה הרשמה לאימוץ - אנא הירשמו. כמו-כן אפשר ורצוי להזמין חברי אולפן שהכרתם במקום העבודה שלכם. חשוב להם הקשר והמגע הישיר עם חברי הקיבוץ ובניו. וכן אנו חוזרים ומבקשים לעזור לחברי האולפן ולדבר איתם עברית.

ע ר ב ר א ש - ה ש ב ה ת ש ב " א

מה אפשר לומר...?

מה אפשר לומר על השנה שחלפה ואיננה, שלא אמרנו על השנים הקודמות? האם נוכל לדלות מזכרוננו את מידת האושר ומידת העצב שנפלו בחלקנו השנה? האם נוותר על התחושה הפרטית ונתייחס למהפכות שעברו על העולם ושינו - אנ אולי נראו כאילו שינו - משטרים שנחשבו כח-זקים ואיתנים? האם נסכם את השנה שהיתה - כך וכך תינוקות נולדו. כך וכך קברים נחפרו בבית העלמין... הרווחנו יותר או פחות... חגגנו חתונותיהם של אלו ואלה...?

ראש השנה היה אחד הימים בשנה שבו כל עם ישראל בא לבית-כנסת ואחרי שהביט סביב וראה מי איננו, מי התעשר ולא נעשה עני, מי נשא אישה ולמי כרסה בין שיניה - פתח מחזור התפילות והקשיב לתקיעת השופר, המחייבת כל אחד לעשות את חשבון-הנפש שלו.

קיבוץ, ככל קהילה, הוא אריג רב-גוני של אנשים בני גילים שונים, בעלי שאיפות שונות שניחנו בתכונות שונות, שרק היחד עושה מהם יצור אורגני ותוסס... פני ילדים חלקות ולידם כאלה שהקמטים מסתירים את היופי שהיה. עיניים מבריקות של עלם ועלמה, שרק עתה ראו זה את זאת, ואחריהם - בהליכה כואבת - זוג זקנים, שהשנים ביחד קשרום בחבלים עבים. התובע והנכנע, השלוו והרוגז, המנהיג והמציית, העושה והחולם - כל אלה ביחד עושים קהילה, עושים קיבוץ.

אומר הוותיק: כשהיינו צעירים, בראשנו היו תוכניות, בלחנו חלומות וחששות ובכיסנו תקוות. רבים לא יכלו לעמוד בתנאים וחזרו למקום יותר קל ונוח. העיקש נשאר, החולם נשאר, המאמין נשאר. אבל הבנים לא חלמו אותם החלומות והתוכניות בוודאי היו אחרות, ובמקום תקוות חיפשו מילוי אחר לכיסים. אולי לא שיננו לבנינו, אולי הצלחנו להעביר רק את האכזבות.

והבנים - מה הם אומרים? האם מתחלקים הם לאותם ארבעה הבנים שהגדה של פסח מזכירה? זה שאומר - "מהם האידיאלים האלה שלכם?" שלכם ולא שלו; וזה שאומר - "הכול כסף"; וזה שנמצא מעבר לים ואיננו משמיע את קולו; וזה החכם שאומר - "פעם היו אידיאלים, פעם היתה ציונות, פעם לא נעלו את דלתות הבתים... היום הכול שונה".

והנימה האישית של האדם, של כל אדם, שימיו ספורים ואולי כתובים ביום בואו לעולם, שמסתכל סביב סביב ומגיע למסקנה שאשרי האיש והאישה שיש להם ילדים. ובתוך אושרם שזור הפחד שתפקוד אותם מחלה, שיקרה להם אסון, שלא יתחתנו, שלא יהיו מאושרים. אשרי האדם שמחבק נכד ומעלה תפילה חרישית - "ריבונו-של-עולם, שפוט אותם לפניך משורת הדין ואולי אזכה לראותם ואת בניהם הם עולים למצוות ונכנסים לחופה".

ומה שנשאר לטור זה ולכותב אותו הוא לאחל לכל בית כפר הנשיא שנת אושר וביסוס, שנת שלום וצמיחה, ושנת העמקת היחד.

א ר י ק א

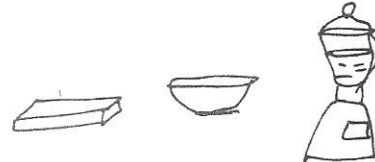
מיומנה של סבתא חוסכת

היום נברך זה את זה בשנה טובה. שנה עברית חדשה מתחילה - אבל נשארו עוד שלושה חודשים עד סוף שנת התקציבים. איך בסתדר עם מעט הכסף שנשאר? רוצים לחסוך, אך הילדים צועקים ובוכים - "גלידה, אמא גלידה. שוקולד, טופי, מסטיק ומנטה!"

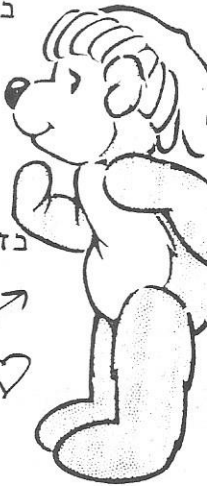
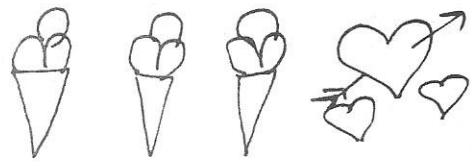
רוצים לחסוך? אז יאללה - קחו, למשל, ג ל י ד ה. במרכולית חבילת גלידה עולה כ-4 ש"ח.

ג ל י ד ה

בזמן שהילדים צופים ב"מסיבת גן"

בזמן ש"טדי דב" מעטיק את הזאטוטים

קחו בלנדר, הכניסו לתוכו חבילת חמאה לא מלוחה, (סס גרם - 90 אגורות) צחתיכות. הרתיחו חצי כוס חלב, שצפכו אותו על החמאה ותפעילו את הבלנדר ל-30-40 שניות. הרי לכם שמנת מתוקה. שופכים לצנצנת, שמים במקרר - נשנכחים ממנה עד למחר.

הכינו את המערבל לפעולה. הוציאו את התערובת מהמקרר, הכניסו למערבל והקציפו בתוספת 2-3 כפות סוכר, לפי טעמכם, ושימו בצד. קחו 2 ביצים, הקציפו את החלבונים +2-3 כפות סוכר, הנסיפו כפית תמצית וניל, 2 החלבונים, קפלו לתוך התערובת את הקצפת, שיפכו למיכל - וישר למקפיא. אפשר להוסיף כפית נס-קפה, פתיתי שוקולד או פרי העונה, לפי טעמכם. בהצלחה!

הנכדים, ובמיוחד אביתר, נורא אוהבים את גלידת סבתא (שעלתה בין 90 אג' ל-1.60 ש"ח)

בוקר אחד לפני כשנה ישבתי עם עדנה בארוחת-בוקר. היא גילתה לי אחד מסודות מטבחיה - איך לעשות גבינת נפוליאון משובחת. מלבן - כן לבן, שנמצא בשפע במרכולנו. אבל לפני שמתחילים בעבודה צריכים להשיג חתיכת בד-גבינה או חיתול מבד או חתיכת סדין-כותנה ישן.

ג ב י נ ת נ פ ו ר ל י א ו ז

אפשר להוסיף רק קצת מלח ויש לכם גבינה בטעם שמנת, אפשר להוסיף כל העולה בטעמכם ובדמיונכם. לא עולה כלנס, לא לוקח הרבה זמן להכנה.

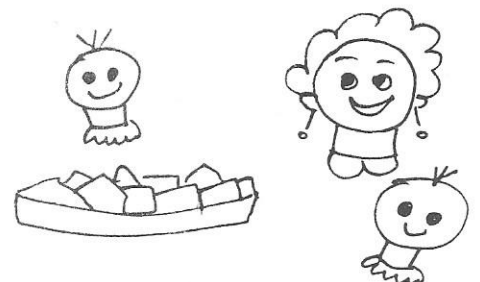
לוקחים שני גביעים או ספלים של לבן, שופכים לתוך הבד, (אני עשיתי שקית מחיתול) ותולים מעל קערה או כיוור ומשאירים בין 5 ל-24 שעות (תלוי אם אתם אוהבים גבינה רכה או קשה. משפחתי אוהבת גבינת-שום). אז מוציאים את הגבינה לקערה, מוסיפים כפית חרדל, מלח, פלפל, שמיר מיובש (לא הכרחי), 2-3 שיני שום מעוכים - מערבבים, והרי לכם גבינת-שום נהדרת.

תשאלו את יבין ואת רז. הם אוהבים מאוד גבינה זו.

יש לי נכד ששמו דור, שנורא אוהב עוגת מקרר. בעיקר הוא אוהב לפורר את העוגיות. אכילת עוגת מקרר לדור היא דרך טובה להתחסן נגד כל מיני מחלות. כאשר הטלפון מצלצל ומהצד השני בוקע קול קטן - "סבתא, אפשר לבוא לעשות עוגת מקרר?" אני עונה "בוא, נכד, בוא" ותמיד שוכחת להגיד לו לרחוץ את הידיים. עד לפירור העוגיות עברו דרך הידיים הקטנות כל מיני חפצים וחומרים שונים - אך עובדה, עד עצם היום הזה לא קרה משהו רציני למי שאכל מהעוגה. למלאכה:

ע ו ג ת מ ק ר ר

לוקחים 2 חבילות עוגיות בתפזורת מהמרכולית (ובעזרת נכד או שניים) מפוררים לתוך קערה. מוסיפים (אך לא הכרחי) חבילת חלבה, קצת צימוקים, קצת אגוזים מרוסקים (התוספת תלויה במצב הכיס ומצב הרוח). על כל זה שופכים ½ כוס מיץ או יין. בקערה קטנה מערבבים 2 ביצים, 2 כפות קמח, כפית תמצית וניל או רום או יין. מרתיחים 1 חב' מרגקינה

(המשך בעמ' 11)

(מיומנה של סנתא חנסכת - המשך)

וכנס סוכר, 2 כפות קקאו, כף נס-קפה, מערבבים תכנל נשמים בתבנית, מהדקים בידיים (דור נורא אוהב פעולה זו) ונשמים במקרר. חתכים לפי הצורך (נשמר הרבה זמן) יותר טעים משוקולד!

התכוונת לכתוב לקראת השנה החדשה כתבה נורא רצינית על "שינוי" ו"אנטי-שינוי", על חברה ופרט, פרט וכלל, על כלכלה ונהלה, חינוך ופוליטיקה, פוליטיקה ועקרונות, על "חאפרים" ו"פריירים" - אך הכול פרח לי מהראש, מכיוון שלפני שבועיים קיבלנו קלסות עם סרטים צרפתיים קלסיים (לא, לא כחולים) ושאלנו את הוידאו של דותן. באותה הזדמנות דביר שאל קלטת מניב על רובוטריקים וראיתי אותם חמש פעמים ביום אחד. בכלל אני לא סובלת אנשים שמדברים כל הזמן על הנכדים שלהם. אזי שנה טובה, שנת שלום, אושר ועושר - עד תשנ"ב.

רחל אבידור

פִּינַת הַסֵּרֶס הַשְּׁבֻעִי

שם הסרט: אינדיאנה ג'ונס
ומסע הצלב האחרון

INDIANA JONES AND THE LAST CRUSADE

בימוי: סטיבן שפילברג

משחק: שון קונרי, הריסון פורד

אינדיאנה ג'ונס נוסף מקו הייצור של שפילברג. הפעם מקבל הריסון פורד תגבור רציני משון קונרי, שמגלם בסרט את אביו של אינדיאנה ג'ונס. הסרט מכיל את כל מה שהכילו קודמיו ובמובן הזה שפילברג כבר לא הולך כמו ילד על נסיונות מוגזמים להפתיע את הצופים. הוא יודע שהאנשים בכיס שלו עוד לפני שהתחילו להקריין את הסרט. הקהל כבר מזמן מגיב אוטומטית לפעלולים של שפילברג, אפשר כמעט לומר שהקוד השפיל-ברגי הוטבע כבר במערכת הגנים שלנו.

המתכונת, כמו שאמרנו, מוכרת - מרדפים היסטריים וביניהם מרווחים רגועים, כדי לספק את השקט שלפני הסערה הבאה. ומסע חובק עולם שעובר למקומות אקזוטיים דרך משפך הולך וצר של סכנות ופעלולים מסמרי שיער. שון קונרי כאבא ג'ונס מוסיף לסרט קלאסיקה משלו, ודומה שכלל שהוא מתבגר כן הוא משביח עם הגיל.

שוב, סרט לחובבי יומיות ברמה גבוהה.

ו. (וסקו) סרטים

עליית יהודי ברה"צ

ב,ס, ס י כ ו י א ו ח מ צ ה

בציבור הישראלי קיים ויכוח - אם לקרוא לעלייה של יהודי רוסיה הגירה או עלייה. הרי זהו ויכוח סרק שאינו רלוונטי כלל וכלל - היהודים באים וזה העיקר, ובאים במספרים מדהימים, ומוצאים את מדינת ישראל לא מוכנה, מבולבלת וחסרת-אונים. התחזיות אומרות, שב- שלוש השנים הבאות יעלו כמליון עד מליון ומאתיים אלף יהודים. עד סוף השנה יעלו כמאה ושמו- נים אלף ובשנה הבאה 400,000. ארבע מאות אלף יהודים!

על פי חלוקת האוכלוסיה לפי גילים מתברר ש:-

17% הם פנסיונרים,

28% הם מעל גיל 55 -

והיתר כוח-עבודה וילדים.

מאפיין אחר: 2 ילדים למשפחה במוצע, כשכל אחד מבני הזוג עובד. להיות עקרת-בית - זוהי בושה.

כשמדברים על שיכון ועל משכנתאות, רק אוכלוסיית העולים העובדת תוכל להחזיר את ההל- ואות שיקבלו עבור דיור (במידה שאוכלוסייה זו, שמסוגלת לעבוד, אכן תמצא פרנסה). על האוכלו- סיה המבוגרת, המהווה כ-45%, תחול מגבלה רצינית ויצטרכו לבנות עברה בנייה ציבורית. יש סימן שאלה גדול בעניין הדיור, ואנו רחוקים מאוד ממצאת פיתרון הולם. אגב, על כל 250,000 עולים יש לבנות 1200 כיתות בית-ספר.

בעניין התעסוקה המצב אינו טוב יותר.

מדובר על כ-150,000 מהנדסים,

30,000 מחנכים למיניהם,

30,000 חוקרים בפיזיקה, כימיה, הנדסה,

25,000 רופאים.

אלה הם מספרים מדהימים, שיכולים לשנות את פני הארץ או חס-וחלילה להיות אפיזודה חולפת שבעקבותיה ירידה המונית לארצות אחרות. מישהו כבר אמר, שאם הכול ילך כשורה יראו את 1948 כשנת ייסוד המדינה ואת שנות 1990-1993 - שנות ביסוס עם ישראל.

איפה התנועה הקיבוצית בתוך כל התהליך ההיסטורי הזה?

התנועה הקיבוצית מלקקת עדיין את פצעים ומנסה להתאושש כלכלית וחברתית ולפעמים הרושם הוא, שאינה יכולה להושיע - לא לעצמה ולא לאתגרים אשר מתדפקים על דלתותיה.

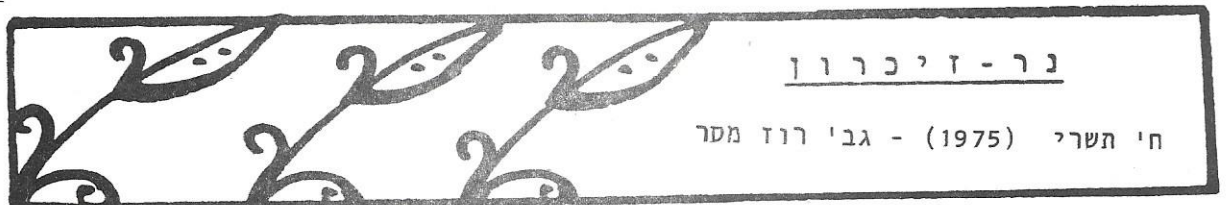
ובכל זאת משהו נעשה. "בית ראשון במולדת", שהוא כשלעצמו קונצפציה נכונה אך רחוק מל- ענות על צורכי השעה. לפי אחוזינו באוכלוסיית מדינת ישראל היינו צריכים לקלוט, לפי ממדי העלייה המצופים בשלוש השנים הבאות, 36,000 נפש. הדבר נראה דמיוני ובלתי ניתן למימוש, כי אין שיכון ואין תעסוקה - ובעיקר אין אווירה. אפשר להגיד את זה בגדול גם כלפי מדינת ישראל, שמתבקשת לקלוט 1,200,000 עולים בשלוש השנים הבאות, בלי שיכון ובלי תעסוקה. כולנו בסירה אחת ואולי זה צריך להמריץ את התנועה הקיבוצית לצאת עם תוכניות, התואמות את המצי- אות של היום.

בקיבוצי הגליל העליון נמצאים כיום במסגרת "בית ראשון במולדת" כ-70 מבוגרים וכ-30 ילדים. ג'אחר ביקורים מרובים שנעשו לאחרונה נוכל להכפיל את המספר. אפשר אולי להגיע ל-100 עד 120 משפחות, אך זה מצריך הרבה הסברה, הרבה שכנוע, הרבה ישיבות מזכירות והרבה אסיפות.

לאחרונה הוחלט לשפץ מספר יחידות דיור בקיבוצים וזה יאפשר קליטת 4 משפחות במוצע בכל קיבוץ - וזה עדיין מעט.

כל זה, כאמור, מעלה הרבה מחשבות - אך הזמן בוער ויש להגיע לפתרונות, ומיד.

ישראל אבידור

נר - זיכרון

ח' תשרי (1975) - גב' רוז מסר

נופש? רק בקיבוצים

כדי לתרום להתרוממות הרוח של החג, אנחנו מביאים כאן קטעים מכתבה שנשלחה ליעל ש. בידי אחותה. הכתבה הופיעה במקומו של רחובות.

אחרי הרבה שנים שלא הייתי בחופשה החלטתי שהשנה, יישרף העולם (והוא אכן כמעט נשרף), אני לוקח את הילדים לחופשה.

יצאנו לשבוע ב"טבריה קלאב הוטל" ולשבוע נוסף בבית הארחה של קיבוץ נחשולים. ב"טבריה קלאב הוטל" סבלנו צוות עובדים מגעיל בחוסר נחמדנותו, בריכה צפופה להחריד, מחירים גבוהים מבסקנדינביה, מצב נקיין (או בעצם חוסר נקיין) בלתי נסבל, חמש שעות לחפש חנייה, עוד שמונה שעות להמתין למעליות האיטיות והמפגרות. ובכלל - הרגשה שאתה, האורח, הינך אויב צוות המלון.

שבוע לאחר הטראומה הזו יצאנו לקיבוץ נחשולים. כבר כשנכנסתי למשרד להסדיר את קבלת המפתחות, ידעתי שכאן יהיה אחרת. יצאתי ואמרתי ליוניט: "זהו. כאן אנחנו נהנים באמת". פקידת קבלה סבלנית וחייכנית, כל הטפסים מוכנים וכיו"ב.

קיבלנו חדר במרחק 50 מטר מהים התיכון. ליד החדר צינור מים שאפשר לשטוף את הרגליים כשחוזרים מהים. בחדר מטבחון נקי ומסודר. הכל פשוט אבל לא בצורה מזלזלת. בחדר האוכל המלצרית קיבוצניקית או מתנדבים. אז נכון שאין להם חליפות כמו ב"טבריה קלאב הוטל" או בכל מלון אחר, אבל הם כל הזמן מחייכים ומוכנים לעזור ולא עושים עניין משום דבר. והחשוב מכל - אין מעליות שצריך לחכות להן, אין תור ואין בריכה שאחד משתיים בה על השני. נהייתי משהו. כשחזרנו, פגשנו שני זוגות חברים. זוג אחד היה במלון "המלך שלמה" באילת (חמישה כוכבים יעני) וזוג אחר נסע לקיבוץ כפר-הנשיא ושכר שם חדר. ראשית - לאלה שנסעו לקיבוץ עלה כמובן פחות מחצי מחיר. שנית - נדהמנו לשמוע שאלה שהיו ב"מלך שלמה" סבלו כמו שאנחנו סבלנו ב"טבריה קלאב הוטל", ואילו אלה שהיו בכפר-הנשיא נהנו בדיוק מאותם דברים שאנחנו נהנו בנחשולים.

המסקנה איננה לא לצאת לחופש. צאו כל עוד אחם יכולים. המסקנה היא שצריך לדעת לאן לנסוע. לגבי עצמי כבר החלטתי....

לקיבוצניקים שהתחילו להיכנס בגדול לנושא התיירות והנופש אני ממליץ רק דבר אחד: אל תשנו שום דבר. רק תזהרו לא להיקלע לשאננות ולא לרדת ברמה. אם הם ימשיכו ככה, "הסדר הקיבוצים" יהיה מיותר.

בינינו לבין עצמנו

(כתבה זו הושתתה בטעות מלפני שבוע - עם כותב הטור, והקוראים, הסליחה). המערכת

ת ג ו ב ו ת

א. אם הטור "זה מזכיר לי" נולד כדי להעביר לציבור עניינים שמזכיר הקיבוץ רוצה או חייב לדווח עליהם מתוקף תפקידו, אסור לו לרדת לרמה של התפלמסות אישית עם חבר זה או אחר. נימת הכתבה מלפני שבוע; בה היו מפוזרים שמות חברים כצימוקים בעוגה, היתה מעליבה ולא הוסיפה כהוא זה להרגעת הרוחות בחברה. גם אם ברצונו של בעל תפקיד להגיב באופן אישי על דברים שמתרחשים בחברתנו, עדיפה השתיקה על הדיבור ברוב המקרים. אין שום ספק, משתיקה זו - או לפחות הימנעות מאמירת דברים בוטים שייחשבו כמעליבים - מקשה על ממלאי תפקידים, אבל זה חלק מן התפקיד. מוטב שלא נרד לרמה של חברי כנסת ישראל.

ב. מי שקרא את מאמרו של אריה וולפין "מדוע שינוי", יכול היה להסכים עם הניתוח ולדחות את המסקנות או לדחות את שניהם כגיבוב של הכללות או אולי להסכים עם כל מילה.

אם המשטרים, שהתקיימו מאחורי מסך-הברזל עד לפני כשנה, ברוב המקרים בכשלו - אין זה אומר שהעולם הקפיטליסטי נמצא בשיא השגשוג. כישלון חברת "פיליפס", שהוזכר בעלון זה לפני שבועות מספר, הוא רק סימפטום למה שמתרחש במיגזר של המדינות ה"עשירות". בארה"ב יש סימני נסיגה כלכלית, באנגליה המצב קשה ולא משתפר. בגרמניה - ההולכת לקראת איחוד - הבעיות שאיחוד זה יביא עימו מפחידות את הגרמנים הסולידים; בהונג-קונג מפחידים ממה שיקרה כשסין העממית תבלע אותם, באוסטרליה הזהב נעלם מן הרחובות... ואם אין לך עיניים מלוכסנות ולא בזקת לחסדיה של גיישה, יתכן שהעושר היפאני נסגר מלפניך.

ובתוך ארצנו, העומדת בפני בעיות קליטה גדולה, הוצאות ביטחון אדירות והיעדר שווקים בקרבת מקום - האם הכישלון הוא רק של המיגזר הקיבוצי או המושבי? לא רק החברות ההסתדרותיות עמוסות בבעיות: אין צורך לעיין בדפי המסחר והכספים של העיתונים, כדי להבין שמי ששוחה במים הסוערים של העולם הקפיטליסטי חייב להיות כריש-רוצח - הדגים הקטנים ואף הלווייתנים המוגבלים במזונם מיועדים להיטרף.

מהם הפתרונות? שהחברים יעבדו מחוץ לקיבוץ - אין בזה חידוש. חברי קיבוץ זה עבדו בהרבה מקומות בחוץ בשנים הראשונות לקיומנו - אבל במה? כותב שורות אלו שואל וחוזר ושואל, האם המושג "כל חבר חייב לפרנס את משפחתו" כולל בתוכו אותם המקצועות שמשכורתם נמוכה (מורים, אחיות, עובדים סוציאליים...) והתשובה היא לעת עתה שתיקה רועמת.

האם על כל אלה שייצאו ללימודים ללמוד את המקצוע ה"חם" התורני - ניהול עסקים? ואיזה עסקים ינהלו כאן? או אולי הכוונה היא שכולם ינהלו בנקים ואז נוכל לקבל הלוואות בלי ריבית או אף מענקים. בעולם ה"נורמלי", אם יש לך כסף העניין פשוט: לפני שתפשוט רגל אתה מעביר את נכסיך לבני משפחתך - ולעזאזל עם אלה שאתה חייב להם כסף. מחר תוכל לפתוח עסק חדש ולחזור על המיבצע.

ומי נביא שיוכל לומר לנו מה יהיו פניה של המאה ה-21?! במה יתמחו חברינו? אלקטרוניקה היא לא מה שהיתה וצריכים הון להשקיע בה; מחשבים הם לא מה שהיו וצריכים להשקיע הון כדי לחדור לשוק. תיירות...? כל מי שמסתכל בתשדיר השירות שבו אומר אלכס אנסקי "מה לעשות? - לעשות!" יכול להגיב בהסתכלו בעולם המציאות - "המצליח מצליח, העשיר תמיד נשאר עשיר ובני התמותה סוחבים את עצמם מן הבוץ הכלכלי בעזרת שרוכי-נעליים".

(המשך בעמ' 15)

ג. שנת הבר-מצווה איננה ומעולם לא היתה מאורע שהקיף את כל הקיבוץ. מקסימום בתום השנה, כשהבנות והבנים של מחזור זה או אחר ערכו מסיבת סיום שנת הבר-מצווה, היתה הרגשה של "אלה ילדינו". מה שמרחש במועדון באותו יום שבת, כשכולם עולים לתורה זה אחר זה, שייך לי יהדות-אינסטיטוט וחד-פעמית". הטלית מוסרת ולא תילבש שוב, הברכות שהשמיעו תישכחנה, ואם פתחו סידור תפילות ולמדו מה תוכנו, זה יוחזר ל"בזיזעם" הרנחני, ששייך ל"דוסיס". לא כל הקיבוץ מגיע לעליה חד-פעמית זו ועם כל הרצון להקנות קצת "יהודיות", ספק אם זו הדרך. הניחוד החברתי בלאו הכי מושג במשך השנה ועליה המונית, שבה מגנון ציוצים וזינופים שולט, אינה מוסיפה.

כ כ ה ל א מ ב ה ל י מ א ס י פ ה

קשה להאמין שבאסיפה, בה היה סעיף "אשרור עקרונות הקיבוץ", תועמד כהצעה לסדר-היום, בעוד המציע היה בחו"ל, הצעה הקובעת ש"כל חבר או צוות חברים רשאי להביא הצעות לשינוי עד לתאריך שהמזכירות תקבע". מה - לכל הרוחות והשדים - הקשר ביניהם? אין כאן כוונה מוצהרת שכבוא כל הצעה לשינוי יתייחסו אליה לאור הערכים הקיבוציים. כל אחד יכול להציע כל מה שליבו חפץ - לפתוח כאן בורסה, לפתוח כאן בית-בושת, לפתוח כאן קאסינו - ואין שום חובה לקשור אותן הצעות לעקרונות או לערכי הקיבוץ ז"ל. אילו היה המזכיר מתייחס לסעיף זה - וזה חל על כל סעיף וסעיף בסדר היום - בכובד-ראש, היה משוחח עם היושב-ראש של האסיפה, כדי לבדוק, האם הסעיף המקורי וההצעה הנגדית עומדים זו מול זו. אין תימה שיש גורסים שלאסיפה אין ערך. יש יותר מדי עבודת הכנה שלא נעשית.

כ ש מ ד ב ר י מ ע ל ב ק נ ד ו ת א ו ר

עבדתי כמחליף לאקונום במשך עשרה ימים, כשהוא היה במילואים. קיבלתי הכשרה של שישה ימים (תקופת השקשוק), ואם הקיבוץ לא התמוטט או סבל מרעב כרוני במשך תקופה זו, אפשר לקבוע בוודאות שזה לא בגלל תפיסתו הטבעית בעניינים גסטרונומיים של "בינונו", או קשריו הטובים עם הספקים או הסוכנים של מצרכי מזון ("הם יתנפלו עליך כעל טרף בפני ציפורים דורסות ברגע שאצא". כך אמר האקונום והוא צדק). הסיבה מדוע הקיבוץ על תושביו הרבים המשיך לאכול נעוצה באותן הבנות, העובדות שם וסייעו למסכן השוגה לצאת משגיאותיו. אביבה, נועה, שרון, פט וענת גוטר היו נהדרות והחיסרון היחיד של אותה תקופה היה שלא עדכנתי את היידע שלי ברכילות הקיבוץ ("חתונות" זה לא רכילות, גירושין כן, אבל אין גירושין כרגע. מי בהריון בכלל לא מעניין אף אחד" - דברי המבשלות).

יש לי כשנרה בשביל מרכזי המשק - עבר הננה ועתיד: אילו היינו לוקחים במקום אותן בנות נהדרות, שעובדות כמטבח וגם בחדר-האוכל, שכירים - זה היה עולה לנו הון. ומי שמשלה את עצמו שאם רק יסגרו את חדר-האוכל ויוסיפו את תקציב הכלכלה לתקציבו האישי, הוא יאכל אוכל סיני/הונגרי/סרבי/פולני/הודי/תימני - - - שיעשה חשבון מה יעשה עם 470 (ארבעה שקלים ושבעים אגו-רות) ש"ח ליום, שלושים ושלושה שקל בשבוע!

שבת שלום

א ר י ק

י' ח' ה - ס' מ' פ' ו' ל' י' ו' נ'

בנושא "המשפחה והקיבוץ"

תקלים ביום ד' 26/9 בשעה 21.00

במועדון

כל הציבור מוזמן

א נ ר מ ר ד י ע י ס ב צ ע ר

על פטירתו בשיבה טובה

הרי בילגורי ז"ל

תנחומינו לאישתו אן, ולכל המשפחה.

דבר הרי הספד - לא אתיימר להעריך את חייו של איש אציל כהרי בילגורי. מפי ג'וני פרנק גם לא אנסה להביא נחומים לאן, פול, קרול, הילדים וכל אלה שהכירו ואהבו את הרי ושירגישו בחסרונו.

רק אוכל לבטא את רגשותי אני, באובדן של ריע, וכך להשמיע במילים מה שעובר ברגע זה בליבותיכם.

הרי היה איש מעורב. הוא היה מקורב אל בני האדם בסביבתו, איש שפיתח ידידות אמת לאורך ימים. הוא האמין שיצר לב האדם טוב ביסודו, ויחסיו עם הזולת נבנו על יסוד של אמון בסיסי ואהבת האנושות. במובן זה היה קיבוצניק למופת, ולמרות שלא היה חבר באופן פורמלי, כל דרך חייו ופועלו היו מושתתים על שוויון האדם וכבוד הדדי.

הרי היה מעורב בעולם בו הוא חי. התעניין בכל הקורה מסביב, והתאמץ להיות מעודכן. אחרי שהרי סיים ב"ס תיכון, עמד לעבור לאוניברסיטה כדי להתחיל בלימודי היסטוריה, במגמה להורות את הנושא. אך הנסיבות הכריחוהו לגנוז את תוכניותיו ולהצטרף אל אביו בעסקי החייטות. וכך במקום להפך למורה נאור, הפך לחייט מעולה. כי כך טיבו של האיש: כל דבר שעשה, עשה על הצד הטוב, לפי תכתיבי גאוותו וכבודו העצמי, בלי פשרות.

בו זמנית אילצה אותו דאגתו למצב העולם לקשור קשרים עם כל זרם מחשבה ותנועה, שדגלו בשינוי וקידמה. חיפושיו הביאו אותו אל המפלגה הקומוניסטית, לחוגי הסוציאליסטים ולמהפכות ותרבות המחאה, שקמו בתגובה למצב של אי-צדק ונסיגה כלכלית, ששרר בשנים שקדמו למלחמת העולם השנייה. הרי אהב את משפחתו. יחד עם אן הקימו בית חם, ידידותי, ומכניס אורחים. היה זה בית

פתוח בכל המובנים. אחים ואחיות, בני דודים, ידידים רבים, ולא פעם מכרים מזדמנים שהרי נתקל בהם אי-שם, כולם הרגישו בבית. כולם אהבו את הרי על מעורבותו, כיבדו אותו על יושרו האינטלקטואלי ועל כושרו להביע רעיונות מסובכים ומופשטים, והעריכו את ידידותיותו ואת טוב ליבו.

אן והרי הגיעו לקיבוץ לפני 25 שנים. הרי כל כך השתוקק לעבוד בעבודה הדורשת מאמץ פיזי. כי ממנה קיבל סיפוק. אך בריאותו הלקויה מנעה זאת ממנו. אחרי מספר שנים בגינון ואחר כך במפעל, אימצו מקצוע חדש - טיפול בספרים, אותם ספרים שתמיד אהב והעריך כל כך. הרי אהב את החיים. כל כך אהב. ומאבקו במחלה היה ארוך ומייגע. נחישותו עזרה לו לנצח בסיבוב אחרי סיבוב - עד לסיבוב האחרון.

עם כל העצב שבאובדן, אני שמח ואסיר תודה שניתן לי להכיר את הרי בילגורי: איש טוב, שאהב את העולם.

זכרוננו עוד ירבה להעשיר את חיינו. יבוא על מקרמו בשלום.

נוכחו: קולין, יוסי כ, איתמר, דני פ, דודו, מיכי מ, ניל, מיכאל כ, דוד דיבון, דני פ.

על סדר היום:

1. אישור דו"ח קודם
2. חוזה הידרו-אלקטרי - הסכם סופי.
3. שונות - השקעות: כסאות לחדר אוכל, תשתית לפרדס החדש.

*****

1. דו"ח קודם מ-3.8.90 אושר עם עדכון כלהלן:-

עקירת אבוקדו:

צמצום עדר הצאן: נמכרו כבר 130 כבשים.

2. חוזה שותפות על הקמת תחנה הידרו-אלקטרית על הירדן. קולין ואיתמר הסבירו את משמעות החוזה הסופי, את היחסים בין השותפים לעסקה - כפר-הנשיא 50% מצד אחד - ושתי חברות של קבוצת פישמן מצד שני. העקרון של 50%-50% נשמר כמעט בכל הסעיפים לגבי הכרעות והשתתפות ברווחים כאשר כפר-הנשיא מקבל 50% מהחברה החדשה המשותפת: "מצד עתרת בע"מ", בגין נתינת הפרוייקט על כל אישוריו לחברה - וצד ב' מקבל חלקו בגין גיוס כל הכספים הדרושים לפרוייקט. כדאי לציין שלכפר-הנשיא אין שום התחייבויות כספיות כלפי החברה המשותפת - כל הסיכון הפיננסי נופל על צד ב'. כפר-הנשיא כן מתחייב לדאוג להמשך קבלת אישורים נוספים - ואם לא יצליח בכך - זכותו של צד ב' לצאת מן העסקה. כמו כן אם צד ב' לא מצליח לגייס את הכספים הדרושים - זכותו של כפר-הנשיא להפר את החוזה. אם ההשקעה לא תעלה מעל 7,700,000 ש"ח ברוטו - אז כפר-הנשיא תקבל בנוסף ל-50% מהרווחים - 40,000 ש"ח כל שנה כ"דמי פיקוח". אם ההשקעה תחרוג מהסכום הנ"ל - אזי בהתאם לחריגה - כפר-הנשיא תקבל פחות דמי פיקוח מידי שנה. כל שנה מעל 2,200,000 ש"ח פדיון ממכירת החשמל של התחנה - מובטח לנו - 40,000 ש"ח לפני חלוקת הרווחים לשותפים מידי שנה - על החברה לשלם לבנקים החזר הלוואות וריבית על כל אותן הלוואות (כ-3,500,000 ש"ח) וכמו כן להחזיר לצד ב' השקעתו במפעל (כ-2,000,000 ש"ח).

למפעל המשותף תקום מועצת מנהלים בת 6 חברים - 3 מכפר-הנשיא ו-3 מצד ב'. יושב ראש החברה - יהיה מצד ב' - מנכ"ל, במידת הצורך - משלנו. כבר סוכם לקחת את חברת "גליל הנדסה" מרמת-ישי כחברת תכנון ופיקוח - וכאחראי לבצוע הקמת הפרוייקט. היעד - הפעלת התחנה בחורף 1991. קולין ציין שהחוזה הסופי הושג לאחר כ-8 פגישות קשות של מו"מ - כאשר עו"ד צלי רשף היה שותף פעיל מאד - ואין ספק שעזר לנו בקבלת תנאים טובים יותר. בהזדמנות זו קולין ציין שאין מלים בפיו לתאר את ההישג של מייקל דוארי, שלאחר 5 שנים של מאמץ - קבלנו אישור סופי מטעם משרד הפנים על הקמת התחנה. ניסו לשים בדרכנו כל מכשול אפשרי לקבלת האישור, מכיון שלאחר כל אישור של ועדה רגילה, זו או אחרת, צצה לפתע פתאום עוד ועדה חדשה - אשר דרשה אינפורמציה ושכנוע. לא פעם יועצינו אמרו למייקל - תעזוב את העסקה - אין כל סיכוי.

הכוחות והלחצים המופעלים נגדכם חזקים מידי, אך מייקל סירב לנטוש את הרעיון - והתגבר על כולם.

גם המכה הקשה מכולן - שלכפר-הנשיא אין כבר כספים להשקיע - וההגבלות החמורות של כל המוסדות המלווים אותנו - אין להשקיע - לא הפתיעה אותו - אלא הלך לחפש דרך להקים את הפרוייקט - ללא השקעה על ידינו - וגם בכך הצליח.

התקיים דיון קצר על השלכות החוזה וכמה עניינים שטרם סודרו:

א. חוזה חדש עם חיים פלדי : אין ספק שתרומתו של חיים לפרוייקט היתה מכרעת.

הוא עזר למייקל דוארי משך כל התקופה הארוכה והפעיל את קשריו הרבים הטובים עם מוסדות באזור על מנת לאפשר לנו לשכנע אותם על כדאיות הפרוייקט לאזור כולו.

בנוסף לכך ערך תכנון יסודי של חלק גדול מהתכנית - התוואי של המאגר. בנוסף

משך התקופה הזו למד באופן אינטנסיבי בתחום של הפעלת חשמל מכח מים - וכבר

עזר להשיג דרישות טובות יותר מספק הטורבינה מצרפת.

לפי החוזה הקיים על חיים לקבל בין 2%-3% מסך כל התקבולים של המפעל - אך היות ועכשו

רק 50% יגיעו לכפר-הנשיא - קיים צורך לשנות את החוזה. הוטל על קולין, איתמר ומייקל

לסכם איתו חוזה חדש - תחת הגבלות שנקבעו על ידי ו. המשק.

ב. הסכם עם ראש פינה : נערך הסכם עם אכרי ראש פינה לפני 3 שנים. יש לממש את סעיפיו

ההסכם בקשר לשתוף פעולה בינונו, כך שבמפעל שיקום - אין להפריע לתיירות.

על האגם. כמו כן סידור מתקני התיירות של ראש פינה לא יפריעו להפעלת התחנה של מפעל

ההידרו-אלקטרי.

החוזה אושר ונציגינו במועצת המנהלים המשותפת יהיו: קולין, איתמר ומייקל דוארי.

3. השקעות:

הועדה אישרה הסכומים הבאים:-

א. כסאות פלסטיק לחדר האוכל: 100 כסאות $\times$ 17 ש" = 1700 ש

צפוי מספר שיא של אוכלים בראש השנה - והכסאות דרושים לחג.

ב. לתשתית הפרדס בבית דרוש כביש גישה, על מנת להוציא כ-50 טון פרי כבר החורף.

מגרש העמסה מתוך הפרדס עצמו. העברת צריפון ישן מהדרוז - שימש כמחסן בפרדס ארבל.

סך הכל השקעה: הדרושה כ-15,000 ש, וסוכם עם הענף להשקיע רק 10,000 ש השנה - לפי

סדר העדיפויות של הענף.

ק ו ל י ן

*****

1. הטלת הגבלות על חברים שגרמו לתאונת רכב של הקיבוץ:

המזכירות שמעה את לן ואת גבי בנדון. כל חברי המזכירות היו בדעה שהמצב השנה בהשבתות רכב כתוצאה מרשלנות, היתה מעל ומעבר לסביר.

הוחלט: שועדת רכב תגבש נוהל של בירור והטלת הגבלות על חבר שהשבת רכב בתאונה כתוצאה מרשלנות.

2. הצעה לבטל את ועדת כלבים:

המזכירות שמעה את רוני ביוטו ופם פינק שהגיעו לדעה שאין צורך בוועדת-כלבים משום שהחברים לא מוכנים לשתף פעולה מצד אחד, ומצד שני למדו להסתדר עם הקיים. כל חברי המזכירות סברו שאין לבטל את הוועדה.

הוחלט: שועדת כלבים תפרסם שוב את תקנון הכלבים. במידה ותהיינה בעיות של חוסר שיתוף פעולה מצד חבר יובא החבר לבירור במזכירות. כמו כן מחזקת המזכירות את ידי ועדת כלבים להפעיל את התקנון.

3. המזכירות אישרה את הגדרת נוסח של פניית חרום של חבר/ה לקלוט הורה/הורים ועדת הורים הגדירה נוסח של פניית חרום משום שבגלל אחוז ההורים השוהים כעת במשק, נוכל לקלוט אך ורק פניות של חרום. הקריטריונים הם: (ראה מעבר לדף)

4. אושרה פנייתה של סוזן שוורץ לצאת ללמודים קצרים, בנסיבות מיוחדות, בשעות הבוקר. בתנאי שתשלים את יום העבודה במקום עבודתה בזמנה הפנוי. כל מקרה אחר יובא לדין לגופו.

5. צירי הקבוץ לוועידת התק"ם יהיו- שרה ד, טומי עמית, אילן ה, שריטה.

6. הבקשה לשריין מקומות לנשים במועצה הכלכלית תובא לדיון באסיפה.

7. שר ועמית מבקשים להתקבל למועמדות. יובא לאסיפה.

*****

הקריטריונים הם:

א. בן יחיד, או בני משפחה מוגבלים.

ב. מצב של בריאות פיזית, לא מנטלית, המאושר בכתב על ידי רופא, הקובע שההורה/הורים איננו/אינם מסוגל/לים לגור בגפו/גפם ואינם/ם זקוק/ים להשגחה צמודה של מטפלת.

ג. צורך מידי לטיפול בפניה, עקב התערערו פתאומית במצב בריאות פיזית של ההורה/הורים, המאושר על ידי רופא. כמובן בסעיף א'

דף לחבר

הצעה להעברת תקציב הלבשה להורים - אנו נביא לאספה ביום ראשון 19 בספטמבר 1990.
נביא מחסנאית שהעבירה את השיטה לפני כשנתיים באיילת-השחר על מנת שתוכל לענות
לחברים על שאלותיהם.
חברים שיש להם שאלות לפני האספה, מוזמנים לפנות לאחד מאנשי הצוות הרשומים מטה.

הצעה להעברת תקציב הלבשת ילדים להורים לקראת שנת 1991: אוגוסט 1990

הרקע לשינוי:

לאחרונה הולך וגובר הצורך בשינוי שיטת חלוקת בגדי הילדים, בשל חוסר שביעות
רצון מצד ההורים מחד, ומצד המחסן מאידך.
בדיון שנערך בנושא, בתק"ם בשיתוף עם נציגי הקבוצים, נתגבשה מגמה ברורה
להעביר את תקציב הלבשת הילדים, לתקציב ההורים. הדבר נוסה כבר בכמה
קבוצים והוכתר בהצלחה.

מטרת השינוי:

- מתן אפשרות לחסכון כמותי של בגדים בתוך המשפחה, ומניעת בזבוז.
- הגבלת אחריות הילד והוריו בכל הקשור לבגדיו.
- אפשרות בחירה והחלטה של ההורים והילדים במסגרת התקציב הנתון.

תקציב ביגוד ילדים כולל:

- בגדים עליונים, חורף, קיץ.
- בגדים תחתונים.
- מעיל
- סוודר או סוויטשרט
- בגדי ים
- שמיכת חורף
- שמיכת קיץ
- כרית
- מגבות
- כלי מיטה.

לא כולל:

- מזרון ומיטה
- טיטולים
- הנעלה

1. העברת תקציב ביגוד ילדים לתקציב ההורים מגיל 0 עד כיתה ט'.
2. תקציב ביגוד לנערים מכיתה י' - י"ב, יועבר לתקציב האישי של הנערים, למעט סכום עבור מצעים, מגבות ובגדי עבודה שישאר בידי המחסנאית. גובה הסכום יקבע על ידי מטפלת הנעורים והמחסנאית.
3. התקציב יחולק פעמיים בשנה, (לפחות בשנה הראשונה).
4. גובה התקציב על פי התק"ם (כפוף להחלטות פנימיות).
5. בידי המחסנאית סכום של 3% מהתקציב לאבידות, תקלות, סידקית ובגדים לילדים במידות חריגות.
6. תקציב עבור השלמת ציוד בבתי ילדים (כגון: מצעים, מגבות, בגדים כלליים וכו'), יופרש מתקציב חינוך ויעמוד לרשות המחסנאית.
7. הוצאות עבור ילדים שלומדים בחוץ תבואנה מחשבון מיוחד שאינו קשור לתקציב ביגוד.
8. יש להדגיש כי כאשר עובר נער לחדרי הנעורים, עליו ועל הוריו לוודא כי ברשותו ציוד מלא של מצעים ומגבות על פי התקנון.
9. קנית בגדים תהיה על ידי ההורים והנערים על פי רצונם. הזמנות לקנית בגדים מבחוץ יטופלו על ידי המחסנאית.
10. לא יהיה מלאי של בגדים חדשים במחסן. המחסנאית תארגן תערוכות תקופתיות לקראת כל עונה.
11. מתפרת הילדים תתפור בגדים על פי בקשת ההורים.
12. סידור הבגדים במחסן ישאר כמו שהוא היום.
13. תוספת י"ב תוכנס לתקציב האישי בתום י"ב.

14. בד בבד עם העברת התקציב להורים (רצוי לפני כן), מומלץ לפתוח חנות "יד שניה" שבה ייערך רישום שמי של כל מי שמביא בגדים לחנות, והופך על ידי כך לזכאי להנות משרותיה (למעט מקרה הילד הראשון - גם אם יש לו אחים צעירים ממנו - שאז הזכאות היא אוטומטית).

15. לחנות ה"יד השניה" יתקבלו בגדים שהם במצב טוב, על פי שיקול דעתם של האחראים.

16. החנות מיועדת לילדים שהם תושבי המקום.

17. אפשר להביא לחנות "היד השניה" גם בגדים של הורים. דבר שיכול לעזור בפתרון בעיות ביגוד של ילדים גדולים.

חלוקת התקציב על פי התק"ם 1990 + 20% לקראת 1991

גיל:	0-3	3-6	6-12	12-15	15-18	חוספת יב
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
סכום:	ש 360	ש 394	ש 422	ש 595	ש 708	ש 260
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

הצוות שבדק והכין:

רחלי פוקס

דורית חייט

שושי קרופרו

נעה מעין

רבקה שר

הבונים חבונים

ישיבת הנהלה כללית מס. 374 מיום 14.9.90

נוכחים: קולין, הנרי, עמליה, אריק ל., בני, איתן, איתמר, יוסי, מיכאל.
חסר: אורי א.

- על סדר היום: 1. אישור דו"ח קודם
2. החלפת מחשב
3. שינוי מבנה ניהול-והפרדת המפעל מהמשק
4. מערכת שרטוט - CAD
5. שונות

1. דו"ח קודם אושר

2. החלפת מחשב

הובאה הצעה להחליף את המחשב הקיים במחשב מתקדם יותר ובתוכנה יותר חדישה. הכעיות הקיימות היום הם:

1. אין יותר זכרון מספיק פנוי במחשב הקיים
2. התוכנה של ניהול מלאי רכש חשבונות וכו' (ה-MAPICS) אינה עונה על הצרכים הקיימים היום.
3. עבודות נתקעות תוך כדי הרצה - או מצב שיש צורך להפסיק את פעולת המפעילים כדי לצמצם את נפח הנתונים וזה בתדירות גבוהה.

ההשקעה הדרושה במחשב ותוכנה תגיע ל-\$76,000 ודרושה השקעה נוספת בשירות ושעות יעוץ בזמן המעבר. במידה וניתן לקבל תנאי ליסינג העלות תהיה כ-\$1,200 כל חודש מעל ההוצאה הנוכחית למשך 5 שנים.

רצוי לבצע החלפה בתאריך סוף שנה אם זה ניתן וזה אומר שיהיה כעת לחץ כבד מאוד על צוות המחשב לעמוד כלוח זמנים.

לאחר דיון סוכס: 1. להביא מומחה לתוכנית ה-MAPICS ולבדוק את השימוש הנוכחי וניצול האופציות הקיימות ב-MAPICS (התוכנית הנוכחית למלאי, מחירים, הזמנות וכו')

2. לבדוק את האופציות השונות מבחינת מחשב ותוכנה.

3. אם יוחלט על שינוי והחלפת המחשב הביצוע יהיה בשנה הבאה.

3. שינוי מבנה ניהולי

יוסי הביא הצעה להקים מועצת מנהלים למפעל שבו ישבו גם דירקטורים מבחוץ. כמו כן מוצע להפריד את פעילות המפעל מהמשק. מצורף דף עם ההצעה לדו"ח זה.

בהנהלה היה רוב להצעה והנושא היחיד שיש עליו חילוקי דעות הוא נושא הגזברות.

סוכס: יוסי וקולין יכינו הצעה בעזרת צוות מצומצם. הנושא צריך להיות מאושר כמוסדות המשק ובאסיפה.

4. מערכת שרטוט CAD

בהמשך לישיבה קודמת של ההנהלה הוצג ניתוח כלכלי של רכישת מערכת CAD לחדר הנדסה. העלות \$36,000 והחסכון יהיה ב-2 שרטים.

סוכס לבצע את העסקה רק אם ניתן לקבל ליסינג ל-5 שנים (תשלום חודשי של \$832)

5. שונות - אושרה נסיעה של יוסי לחו"ל להמשך מ"ומ בנושא S.V.F.

רשם: יוסי

הבונים HABONIM

הצעה להפרדת פעולות המפעל מהמשק

מספר תחומי פעולות מתבצעים היום באופן לא הגיוני:

1. אין למפעל שליטה בתזרים המזומנים שלו ואין ניהול פיננסי מתאים לצרכים הנוכחים. במיוחד בולטת העובדה שהחלטות כספיות לא מובאות להנהלת המפעל ולכן אינם משפיעות על חיי היום יום של המפעל. (אחת העובדות הבולטות היא ניהול מלאי ורכש אשר יהיו מותאמים גם לצרכים וגם לתזרים המזומנים).

2. מאזן המפעל לא נדון בהנהלת המפעל ואינו מותאם לדו"ח התמחירי התוצאתי של השנה (או ההיפך). למרות שבשנתיים האחרונות אני עושה נסיון להתאמה בין שניהם, הרי שההתחשבות עם המשק אינה אמיתית וזה גורם לעיוותים. היום יותר מתמיד תשוב להראות מצב אמיתי כדי לבנות מחדש אמינות בניהול נכון ובעבודה עם הבנקים ומוסדות חיצוניים שונים.

3. אין בקרה מספקת מלמעלה (כלומר מהמשק או מבעלי המניות), יתכן שזה ישתנה לטובה עם הפעלת מועצה כלכלית.

4. מנהל המפעל מחליט איזה נושאים להעלות לסדר היום בהנהלה והוא מנהל את הישיבה. למעשה נושאים מסוימים עלולים להשאר ללא טיפול אם הם בעייתיים.

5. המפעל אינו יכול להתפתח בכוונות הרצויים מאחר ולבעלים אין יכולת להשקיע (כל מה שהם מעוניינים זה להוציא יותר כסף מהמערכת).

לאור המצב המתואר ולאור פתיחות שנוצרת היום בתנועה להפריד את התעשיות מהקיבוץ

אני מציע לבחון את הדרך הבאה:

(א) תוקם מועצת מנהלים למפעל אשר תפקידיה העיקריים יהיו בקרה ואסטרטגיה.

(ב) מועצת המנהלים תיבחר ע"י האסיפה (בעלי המניות) ובה ישבו לפחות אחד או יותר חברים בעלי ניסיון ניהולי מחוץ למערכת הקיבוצית. בה ישב מנכ"ל המפעל וחבר נוסף מהמפעל לפי הצורך. כל שאר החברים יהיו מחוץ למפעל.

(ג) כל פעילות המפעל תופרד מהמשק כולל תזרים המזומנים.

1. המשק יקבל משכורות מדי חודש על עבודת החברים.

2. הפחת ישאר בידי המפעל לצורך השקעות ופיתוח.

3. הרווח השנתי יחולק לפי חזלסת בעלי המניות.

4. בעלי המניות יחליטו אם להשקיע סכומים נוספים במפעל או לא.

(ד) תשקל האפשרות להכנסת שותפים נוספים למפעל או לחילופין גיוס הון משקיעים אם וכאשר ייווצר הצורך בכך.

- מצורפים דפים המתארים את תפקידי מועצת המנהלים.

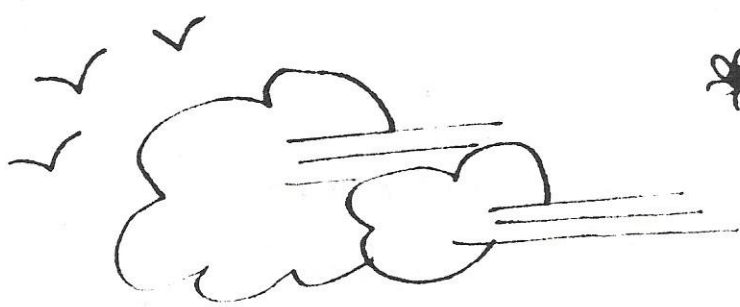
לפי מיטב הערכתי הפרדת המשק מהמפעל תכריח את המפעל להתייעל ולשנות חלק מדפוסי ההתנהגות. כמו כן הניהול והבקרה ישתפרו ויאפשרו גם הקדשת זמן לתיכנון אסטרטגי לעתיד (דבר שלא כל כך הצלחנו בו עם חברת בינה).

- במידה וההנהלה תתמוך בקו המוצע נקים צוות שיכלול נציגים מהמשק והנהלת המפעל כדי להתוות דרך לביצוע.

ערה'ש תש"נ א
שנה טובה

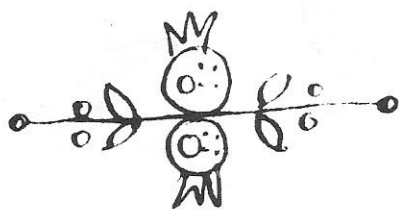
כפר הנשיא

הקין עבר
החם הגדול
שנה חדשה
באה לכל
רוחות מנשבות
נדדות צפרים
הולכים ובאים
המים הקרים
הביטו וראו
קטנתי אתמול
הקין עבר -
ואני כבר גדול
שנה חדשה
התחילה היום
הי נא טובה
ובואך לשלום.

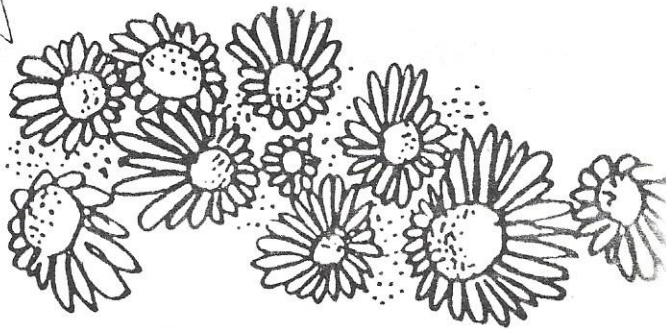
עבד

גם השנה

כל שנה ושנה מוריק הדשא
ועולה החמה ויורד המטר.
כל שנה ושנה אדמה מתחדשת
מלבין החצב ומזהיב ההדר.
כל שנה נולדים אנשים לרוב
לדמעות ולצחוק לאחווה ושנאה.
יש משהו הרוצה רק טוב
גם השנה.

לאה גולדברג

ובחדש השביעי
באחד לחדיש
יהיה לכם שבתון
זכרון תרועה מקרא קדיש:
כל תלאכת עבודה לא תעשו
יום תרועה יהיה לכם
י. קרא כג. בעדבר נט.

וְקָע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחִירוֹתֵינוּ.
 שָׂא נֹס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ.
 וְקָרַב פְּזִירֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם
 וְנַפְצוֹתֵינוּ כִּנֹּס מִיְרֵכְתִּי-אֶרֶץ
 הַבִּיאָנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה
 וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בִּשְׂמֵחַת עוֹלָם
 וְכָל הַרְשָׁעָה כָּלָה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה
 כִּי תַעֲבִיר מִיַּשְׁלוֹת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ.
 תְּפִילָה לְרֹאשׁ הַשָּׁמַע.

תקיעת שופר -

תקיעה, שברים, תרועה, תקיעה.

אָבִינוּ מִלְכְּנוּ חֲנֻנוּ וְעֲנָנוּ.
 כִּי אִין קְנוּ מַעֲשִׂים. עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה
 וְחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ.

מִן הַחֲפֵלָה / עֲמָמִי

חשבון נפש

אנני קשרם, איילת השחר, רח"ש תשמ"ז

כמה אני עומדת לפניכם היום?

סלחו לי אם כשלתי

התעצלתי

השתבללתי

התעלמתי

אם דחיתי יד מושטת לשלום או לעזרה,

אם הייתה עיני צרה,

אם בזיתי שי -

מה הייתי השנה, מה היו חיי?

גם שתלתי

גם גידלתי

גם הגשתי פרח

גם ברכתי

וחייכתי אל עובר בדרך

גם סעדתי כסל

גם ניהמתי אבל

גם היטיתי כתר וביחד אתכם -

זאת פעלתי השנה, אלה הם חיי,

כל אחת ואחד מאתנו, היושבים הערב כאן

חשבון יש לו בליבו: מה קלקל ומה תקן

מה קבל ומה נתן

כל אחד מזג טיפה לכוסנו המשותפת

עד מלאה שנה כחוק

נברך על זה המזג ועל המר והמחוק.

ונתחיל מהתחלה

כי עיקרו של חשבון לא לאחור

כי אם קדימה - הלאה:

על הטוב אחזור אשנה

את הרע אשנה

בהתחדש שנה.

בראש השנה

מלים ולחן: נעמי שמר

א.

בראש השנה
בראש השנה
פרחה שושנה
אצלי בגינה
בראש השנה
סירה לבנה
עגנה לה כחוף
פתאום

x2

בראש השנה, בראש השנה
לבנו ענה כחפילה נושנה
שיפה ושונה
תהא השנה אשר מתחילה לה
היום.

ב.

בראש השנה
בראש השנה
פרחה עננה
ברקיע הסתיו
בראש השנה
כנר נשמה
עלה בשדה
חצב

x2

בראש השנה, בראש השנה
לבנו ענה, כחפילה נושנה
שיפה ושונה
תהא השנה
אשר מתחילה לה
ועכשיו ...

ג.

בראש השנה, בראש השנה,
פרחה מנגינה
שאיש לא הכיר

ותוך יממה הזמר המה
מכל חלונות העיר ...
בראש השנה, בראש השנה,
לבנו ענה כחפילה נושנה
שיפה ושונה, תהא השנה
אשר מתחילה לה
בשיר.

שיר

י ש מ ח ו ה ש מ י ם
ו ת ג ל ה א ר ץ

2

י ר ע ם ה י ם
י ר ע ם ה י ם ו מ ל ו א ו

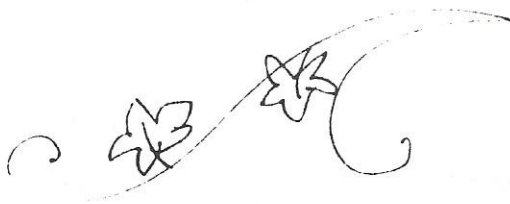
2

שנה טובה ב 20 שפות

(ילדי ביה"ס)

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

קידוש לראש השנה:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם,
אשר בחר בנו מכל עם
ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצוותיו.
ותתן לנו ה' אלהינו את יום הזכרון הזה,
יום תרועה, מקרא קודש וזכר ליציאת מצרים.
כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים.
ודברך אמת וקיים לעד.
ברוך אתה ה' מלך על כל הארץ,
מקדש ישראל ויום הזכרון.

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם
שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה.

תכלה שנה וקללותיה
ותחל שנה וברכותיה
לחיים ולשלום

יהי רצון שתחדש עלינו
שנה טובה ומתוקה.

טובלים תפוח בדבש.

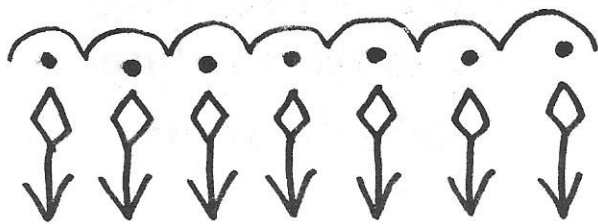
שנה הלכה, שנה באה,
אני כפי ארימה:
שנה טובה לך, אבא,
שנה טובה לך, אמא!

שנה טובה ...

שנה טובה לכל עמל
כניר וגם במלט.
שנה טובה ומחוקה
לכל ילדה וילד.

שנה טובה ...

ל.קיפניס / נ.נרדי

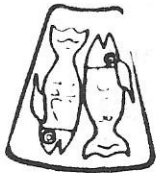

→	הַשָּׁנָה שְׁחִלְפָה -	←
→	צֵאתְךָ לְשָׁלוֹם	←
→	הַשָּׁנָה הַבָּאָה -	←
→	בּוֹיָךְ לְשָׁלוֹם	←

שָׁנָה טוֹבָה

סְעוּדָה

פתשרי - נתן הדקל
פרי שחום נחמד
פחשון - ירד יורה
פכסלו - נרקיס הופיע
פטבח - בדר
וכשכט - חמה הפציעה
ליום אחר
פאדר - עלה נוחח
מו הפרדסים
פניסון - הונפו פכח
כל החרמשים
פאייר - הפל צמח
כסיון הכפיר
תמוז ואב - שמחנו
אחר קציר
חשרי - חשון - פסלו - טבח
חלפו חלפו ביעף
גם שכט אדר - ניסון - אייר
סיון - תמוז - ואב
וכבא אלול אלינו
ריח סתו עלה
והתחלנו את שירנו
מהתחלה

נעמי שמר

235

וכך היחה תפילתו של כהן גדול
בצאתו מבית קדש הקדשים:

יהי רצון שתהיה השנה הזאת
הבאה עלינו ועל עמך בית ישראל

שנת אסם
שנת ברכה
שנת גזרות טובות
שנת דגן תירוש ויצהר
שנת הרוחה והצלחה
שנת חיים טובים
שנה טלולה וגשומה
שנה ימתיקו מגדים תנובתם
שנת לחמנו ומימנו חבדך
שנת שובע ושנת עונג
שנת פרי בטננו ופרי אדמתנו חבורן
שנת קמנו תכריע
שנת שלום ושלוח
שנת תולחנו קוממיות לארצנו
שנה שלא יצטרכו עמך ישראל
זה לזה ולא לעם אחר כותך
ברכך במעשי ידיהם

אל הדרך

שיר: שמריח אור
לחן: נורית הירש

ושוב נצא אל הדרך
יד ביד לדרך
בשלשלת זהב.
ושוב נצא אל הדרך
עם אחר לדרך
ושירנו על גב.

ועד לשערי רקיע
בודאי נגיע
עוד מעט
אם לא עכשיו.
ועד לשערי רקיע
בודאי נגיע —
כי דרכנו לא לשוא.

וגם אם ארבה הדרך
ורבה הדרך —
הן כחנו עוד רב.
וגם אם ארבה הדרך
ורבה הדרך
נעבר בה יחדיו —

ועד לשערי רקיע...

סימני־דרך

נעמי שמר

מי זוכר ומי יודע
את הדרך אל ביתי
מי אשר קולי שומע
הוא יבוא הביתה אתי
ענני־נוצה ממעל
והשלף לרגלי
ודנדון פַעמון־הפלא
השומר תמיד עלי
אי משם שר לו בדרך
אי משם שר פַעמון
אי משם שוכה הביתה
בזמן הנכון

מחצבה בצד־הדרך
ועליה צל אילן
ובאר אחת או שתיים
לי לאות ולסימן
עז אחת שתורה כלילה
הלוחכת את השיחים –
רק למיטיבי־הלכת
השבילים הללו פתוחים
אי משם שר...

אם שכחתי את הדרך
המוכרת משנים
פה ושם בצד הדרך
נשארו לי סימנים

חץ אחד הנה שלוח
מצויר בגיר לבן:
לך לך אחר הרוח
שתי פסיעות ורבע מכאן

לא לבד אני בדרך
ההולכת אל ביתי
יש חבר אחד או שנים
שהולכים הביתה אתי

ובשמש השוקעת
בדנדון־פַעמונים
הם ידעו לפענח
לי את כל הסימנים

אי משם שר...

אי משם שר...

אסיר / איחזר פרוח. לחן: נעמי שמר.

אַסִּיר אֶחַת הַמַּעֲשִׂים
אֶחַת הַמַּלִּים וְהַאֲחֻזֹּת
כְּמוֹ זְבוּל בְּרֶכֶה
בְּכֹד מִשְׁאֵחַ.
אַסִּיר אֶחַת הַפְּרִיטָה
אֲשֶׁר גְּמְלָה לְזִכְרוֹנוֹת
עַל שִׁיז שְׁחָלָהּ
בְּסֶרֶס עַח.

אַסִּיר אֶחַת כָּל מֵרְאוֹת
סְנִיָּה הַיָּפִים
כְּמוֹ אֶחַת הַפְּרִי וְאֶת הַכֶּה.
הַאֲדָמָה הִיא אֲפֹרָה
מִתַּחַת לַעֲלָפִים
וְאִין לָהּ עוֹד לַחַח לָהּ זָכוֹר.

וְאִין יוֹתֵר גְּבֻעוֹל
חוֹלֵם עַל שְׁעָלָהּ
וְאִין יוֹתֵר גִּדְרִי
וְאֲסִירִי.
כִּי הִבְסַחַח הָרוּחַ
כִּי הִגֵּשׁ בְּעָחוֹ
עוֹד יְחוּנָן אֶת עֶפְרָה
בְּחוּם חֲסָדִי.

ים השבליים

הסיד: י. קינן
הלחן: חיים אגמון

ים השבליים שמסביב
על גליו לשוט יצא הרוח
אלף חיוכים אלי שלח האביב
שמש חביבה יצאה לשוח
על המיתרים המפיקים צלילי זהב
הם המזמרים אל מול התכלת
אלף מלאכים השרים שלום לסתו
נושקים ומלטפים פצעי שלכת
ל-ל-ל-ל-ל

גם האהבות באור נפלא
שוב פורחות כלן בשדות הזמר
אלף חיוכים שלוחים אליה ילדה
זר שירים כתב לה משורר
יש אומרים נפלא הוא ריחם של אהבות
יש אומרים אורן הוא ים של זיו
אלף צפרים לקולן שיר מזמרות
יפית כזה ילדתי מן האביב
ל-ל-ל-ל-ל

ים השבליים, אלף חיוכים, אלף מלאכים.

בפרדס ליד השקת

שיר: יורם טהרלב
לחן: נורית הירש

בפרדס ליד השקת
צל ערבים וירקת
וצפור שותה.
אשכולית תלויה צדין
בין החרף והקיץ
ואני כמותה.

במרום חמה בוערת
אכל פה עמק הערב
וכמעט-הסתו.
אם תטעי ושוב תבואי
עוד אהבתנו פה היא
ואני איתה.

עוד אני פוסע ...

עוד אני פוסע
לחפש אחריה
אהבת חיי
ואני יודע
תמה העונה
תמו נעורי.

ריח מים צל ערבים,
נח על המשעול.
בין ערבים
עוד נשוכה שנים
יחפים בחול.

עוד אני פוסע ...

שירי לי כנרת

מלים: עודד פלדמן
לחן: רמי קידר ומילי מירן

שם הרי גולן באפק
נצבים עוד בדממה,
ונערים בהלם דפק
עוד שומרים על הקמה.
ובישבם עם ערב
סביב למדורה
עונים הם לך כנרת בשירה.

שירי לי כנרת

שיר מזמור ישן,

שירי לי כנרת

שיר לי הגולן.

הדוגית עודנה שקה
מפרשה מלבין בחוף,
וחדשת האקליפטוס
עוד שומרת על הנוף.
עת נפרשת רשת עם שן הסערה
עונים הם לך כנרת בשירה.

שירי לי כנרת...

היךדן נוגן סימפוניקה
עם אלפי הצפרים.
וביחד בהרמוניה
מנגנים ומזמרים,
וילדים בטבריה בשעת שיעור זמרה
עונים הם לך כנרת בשירה.

שירי לי כנרת...

גוונים

שיר: חיים קינן
לחן: יגאל גורדון

את שירנו כתבנו על פתק כחל
אך איש לא שאל בשל מה
ואת שאר השירים שמצאנו בחול,
רשמנו בדיו אדמה.

ובין כל השירים שחפשנו לשוא
גלינו אחד בלבן.
ואותו, שמאז נעלם ולא שב,
אהבנו בין אלף גון.

לעתים, כשבא שוב החרף ללב
עוברים על פנינו שירים
ירקים ירקים כמו שדה מלבלב,
בבקר לאור הם חוזרים.

לעולם לא נדע את צבעם השונה
של כל השירים בעולם
כי הערב שבא ואלינו פונה,
צובע שחר את כלם

יש פרחים

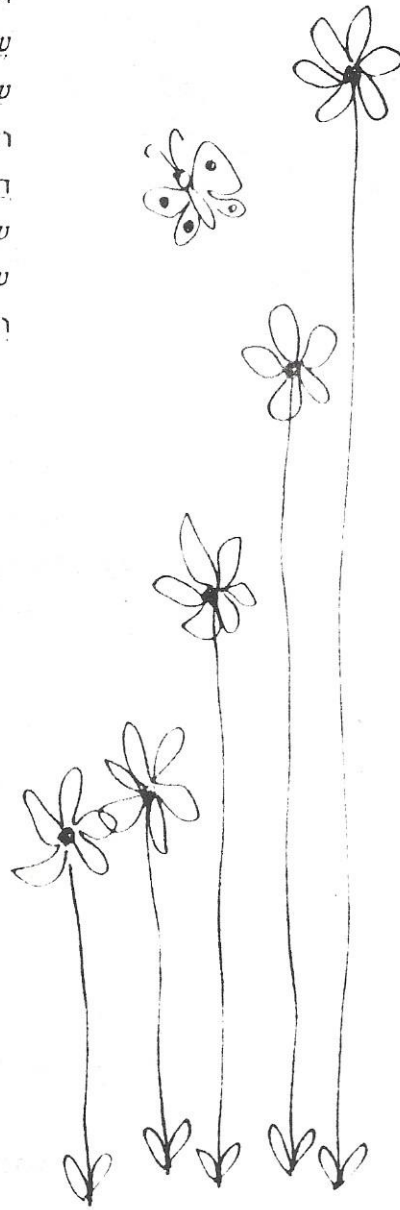
השיר: נ. יונתן
הלחן: מ. אמריליו

הִרְאִיתָ אִיזָה יָפִי
שָׂרַעַד בְּרוּחַ סִתּוֹ?
שָׁדָה זָהָב דָּעַר בְּאֶפֶל
וְהַדְלִיק נֵרוֹת חֶצֶב.
הִרְאִיתָ אִיזָה אֶדָם
שֶׁצֶעֶק לַמִּרְחָקִים?
שָׁדָה דָּמִים הִנֵּה שָׁם קֶדֶם
וְעַכְשָׁו הוּא שָׁדָה פְּרָגִים

אֶל תִּקְטֹף נַעֲרִי
יֵשׁ פְּרָחִים, שְׁבִנֵי חֲלוּף.
יֵשׁ פְּרָחִים, שֶׁעַד אֵין סוּף
נִשְׁאַרִים בַּמִּנְגִּינָה
אֶל תִּקְטֹף, נַעֲרִי
יֵשׁ פְּרָחִים, שְׁבִנֵי חֲלוּף.
יֵשׁ פְּרָחִים, שֶׁעַד אֵין סוּף
עִם הַמִּנְגִּינָה

הִרְאִיתָ מָה הוּשְׁחִיר שָׁמַיִם
שָׁדָה קוֹצִים הוּא נַעֲרִי!
שֶׁהִנֵּה עֲזוּב בְּקִיץ
וְעַכְשָׁו הוּא שָׁדָה חֲרִישׁ
הִרְאִיתָ מָה הַלְבוּי
נַעֲרִי זֶה שָׁדָה בּוֹכִים
דְּמִעוֹתָיו הִפְכוּ לֶאֱבָן
אֲבָנָיו בָּכוּ פְּרָחִים.

אֶל תִּקְטֹף נַעֲרִי

צפרים נודדות

השיר : טהריל
הלחן : א. נצר

עם הסתו חזרו הצפרים
מעבר המדבר מעבר ההרים
והוא ראה אותה על הענף
והיא כחולת־נוצה. והיא דקת־כנף

זה היה עם בוא הסתו
הוא אותה כל כך אהב
היתה לפה כמו בשירים.
כמו בסתו הצפרים

הוא כנה לה קן מעשבים.
והיא לקטה ורעים מתוך הרגבים
והוא שרק לה שיר של אהבה
והיא נתנה לו שי - נוצה מתוך זנבה
יד היה עם בוא הסתו

נבחורף בין שקיעות וקור
נשקו הם זה לזו מקור־אלי־מקור
ועת חסה ורחה מתוך ענן
הם עפו שכורים אל חורש ואל גן
זה היה עם בוא הסתו

עת חור אביב אל הכפרים
הוא שב אל המדבר והיא אל ההרים
ורוח שעבר בגן מצא
בצל עצי־החורש פרח־נוצה
זה היה עם בוא הסתו

שירו של אבא / נעמי שמר

אם בָּהֶר חֲצַבְתָּ אֶבֶן
לְהִקִּים בְּנֵיךְ חֹדֶשׁ
(בָּהֶר חֲצַבְתָּ אֶבֶן
לְהִקִּים בְּנֵיךְ חֹדֶשׁ)

לֹא לְשׂוֹא אֶחֱי חֲצַבְתָּ
לְבִנְיָן חֹדֶשׁ
כִּי מִן הָאֲבָנִים הָאֵלֹה
יִבְנֶה מִקְדָּשׁ.

יִבְנֶה, יִבְנֶה, יִבְנֶה הַמִּקְדָּשׁ
יִבְנֶה, יִבְנֶה, הַמִּקְדָּשׁ.

אם בָּהֶר נָטַעְתָּ אֶרֶז
בְּמָקוֹם דְּרֹדֶר
(בָּהֶר נָטַעְתָּ אֶרֶז
אֶרֶז בְּמָקוֹם דְּרֹדֶר)

לֹא לְשׂוֹא אֶחֱי נָטַעְתָּ
בְּמָקוֹם דְּרֹדֶר
כִּי מִן הָאֲרָזִים הָאֵלֹה
יִבְנֶה הַהֵר.

יִבְנֶה, יִבְנֶה, יִבְנֶה הָהֵר
יִבְנֶה, יִבְנֶה, יִבְנֶה הָהֵר.

אם לֹא שָׂרַף לִי שִׁיר עֲדִין
שִׁירָה לִי מִזְמוֹר חֹדֶשׁ
שֶׁהוּא עֲתִיק מִיּוֹן
וּמִחֹק מִדְּבָשׁ.

שִׁיר שֶׁהוּא עֲתִיק מִיּוֹן
וּמִחֹק מִדְּבָשׁ

שִׁיר שֶׁהוּא כֶּבֶן אֲלָפִים
וּבְכָל יוֹם חֹדֶשׁ.

יִבְנֶה, יִבְנֶה, יִבְנֶה הַמִּקְדָּשׁ
יִבְנֶה, יִבְנֶה, יִבְנֶה הַמִּקְדָּשׁ.

אור וירושלים

מלים ולחן: יוסף שריג

השקט שוב צונח כאן משמי הערב
כראית דיה מעל התהומות
וקרן אדמה נושקת להט חרב
את הפסגות, המגדלים והחומות.

ראיתי עיר עוטפת אור
והיא עולה בשלל צבעי הקשת
והיא נוגנת בי כנבל העשור
ראיתי עיר עוטפת אור.

הנה זוחל הצל מבין גבעות הארץ
קרב בסתר כאוהב אל השכונות.
ומול פניו קריצות, רבוא עיני האור הן,
לפתע נפקחו אליו כנפעות.

ראיתי עיר ...

כדומית אשמרת אחרונה נושמת
ובקטיפת שחקים רסיס אחרון מחויר
אך שחר כבר כפת זקב שלה אודמח
למגעו החם, הדר של אור צעיר.

ראיתי עיר ...

צירון תמתי

שיר: מ. דוליצקי

לחן: עממי

צירון תמתי, צירון תמתי,
לה נפשי מרחוק הומיה.
תשבח ימיני אם אשפחה, יפתי,
עד תאטר בור קברני עלי פיה.

לא אשפחה, צירון תמתי.
את, כל עוד אחי, תחלתי ושבתי.
עת הכל אשפחה. את שארית נשמת.
וצירון, את צירון תהי עלי קברני.

צירון תמתי ...

תודה

מלים: עחי חיטמן
לחן: קוויזומציס

תודה על כל מה שבָּרָאתָ	תודה על כל מה שבָּרָאתָ	תודה על כל מה שבָּרָאתָ
תודה על מה שלי נתת	תודה על מה שלי נתת	תודה על מה שלי נתת
על יום של אשר	על צחוק של ילד	על אור עינים
תמימות וישר	ושמי התכלת	חבר או שנים
על יום עצוב שנגעלם	על אדמה ובית חם	על מה שיש לי בעולם
תשואות אלפים	פנה לשבת	על שיר קולח
וכפים	אשה אוהבת	ולב סולח
שבנכותם אני קיים.	שבנכותם אני קיים.	שבנכותם אני קיים.

מחר

נעמי שמר

מחר יקומו אלף שכונים ושיר יעוף במרפסות ושלל כלניות וצבעונים יעלו מתוך ההריסות	מחר אולי נפליגה בספינות מחוף אילת עד חוף שנהב ועל המשחתות השונות יסעירו תפוחי-זהב
כל זה אינו משל ולא חלום זה נכון כאור בצהרים כל זה יבוא מחר אם לא היום ואם לא מחר אז מחרתים	מחר אולי בכל המשעולים ארי בעדר צאן ינהג מחר יכו באלף ענבלים המק פעמונים של חג
כל זה אינו משל ולא חלום זה נכון כאור בצהרים כל זה יבוא מחר אם לא היום ואם לא מחר ואם עוד לא מחר ואם עוד לא מחר אז מחרתים	כל זה אינו משל ולא חלום